PROFESORULUI UNIV. DR. MARIN BUCĂ LA 85 DE ANI EXEMPLARUL NR. 1

În 1978 a avut loc, în lingvistica românească, un eveniment deosebit: a apărut, într-o concepție științifică originală, *Dicționarul analogic și de sinonime al limbii române*, alcătuit de profesorii universitari (pe atunci poate doar lectori sau conferențiari) Marin Bucă, Ivan Evseev și Francisc Király (ajutați la întocmirea *Indicelui de cuvinte* de D. Crașoveanu și Livia Vasiluță). Realizat la Editura Științifică și Enciclopedică din București și tipărit la o întreprindere poligrafică tot dâmbovițeană, *Dicționarul*, ambalat în câteva colete cu exemplarele cuvenite autorilor, în loc să ajungă la Timișoara a ajuns la Arad. Acum se produce un prim contact al meu mai apropiat de Profesorul Marin Bucă și el se explică prin faptul că eram posesorul unei Dacii cu care se puteau transporta coletele de la Arad la Timișoara. Rugămintea de a efectua prețiosul transport a venit din partea lui Feri Király, cu care eram bun prieten. În drumul spre Arad, care pe atunci era deosebit de liber, dacă întâlneai două-trei mașini, hai să zicem cinci, am aflat că ideea originală de a elabora o asemenea lucrare îi aparținea Profesorului Bucă. Ajunși la destinație, Feri Király, nerăbdător, a „spart" un colet și pe primul exemplar extras a scris : *Exemplarul nr. 1. Lui Sergiu, cu caldă prietenie*. Semnează Marin Bucă și Feri. Arad, 4.VII. 978. Peste ani de zile, mai exact în 2014, Profesorul va relua lucrarea, împreună cu Mariana Cernicova, avertizându-ne însă, în *Cuvânt-înainte* (scris, corect, cu cratimă, ceea ce este, chiar în lumea academică, o raritate), că față de ediția din 1978 „deosebirile sunt importante", așa încât „utilizatorul are în față o lucrare nouă nu doar prin actualizarea informației, ci și prin concepția generală, prin conținutul și structura articolelor". Și aici beneficiez de

BDD-A32028 © 2018 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:55 UTC)

autograful autorului, prin care îmi transmite „cele mai frumoase sentimente de aleasă prețuire. 18.03.2016, Timișoara”, fiind, cred, convins *că și eu am avut și am față de Domnia Sa aceleași sentimente.*

De fapt, cel care mi-a atras atenția supra valorii intelectuale a Profesorului Bucă a fost mentorul multora dintre filologii timișoreni, și nu numai, Profesorul Gheorghe Ivănescu. Am urmărit deci cu atenție parcursul științific al celui aniversat acum, în special al celui din domeniul lexicologiei care, după toate indiciile, a devenit aria sa preferată de cercetare. După cum am văzut, faptele de sinonimie s-au concretizat în două dicționare-model. Dar mai accentuate mi s-au părut preocupările pentru spectrul antonimic al limbii române, care a fost expus într-un *Dicționar de antonime*, tipărit în ediții succesive. Eu îl posed pe cel din prima ediție, 1974, elaborat împreună cu O. Vințeler și apărut la Editura Enciclopedică Română. Constat, după atâția ani, că și aici am fost gratulat cu un „semn de prețuire și deosebită prietenie. 15. I. 75”. Dar cea mai savuroasă dedicație este cea din *Dicționarul de câmpuri frazeologice*: „Domnului prof. univ. dr. Sergiu Drincu, sultan vesel fără harem, în semn de prietenie. 18. 03. 2016, Timișoara”. *Dicționarul* a fost alcătuit împreună cu conf. univ. dr. Mariana Cernicova și a apărut în 2015, la Editura *Pescăruș* din București. Antonimia s-a bucurat și de o interpretare modernă în *Dicționarul de antonime sinonimizat*, redactat în aceeași formulă auctorială și încredințat aceleiași edituri, în 2017. Autorii precizează că *Dicționarul*, cu un titlu oarecum „antonimic”, reprezintă o „aliniere la orientările noi de lexicografie unde se tratează simultan antonimele și sinonimele pornind de la conexiunea specială a antonimiei cu sinonimia [...] care se concretizează în faptul că raporturile de antonimie dintre două cuvinte se extind și asupra sinonimelor acestora” (*Cuvânt-înainte*). Profesorul Marin Bucă s-a orientat și spre un sector mai puțin specializat al lexicologiei, cum este cel al cuvintelor noi în limbă, efortul său materializându-se în *Dicționarul de neologisme*, apărut la MeteorPress, în 2013.

Furat de mirajul cuvântului, Domnia Sa și-a îndreptat privirea și spre conținutul expresiv al acestuia, realizând două lucrări ce relevă o latură mai puțin cunoscută a personalității sale, sensibilitatea pentru actul poetic. Este vorba de *Dicționarul de epitete al limbii române*,

BDD-A32028 © 2018 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:55 UTC)

apărut la Editura Științifică și Enciclopedică, în 1985, și de *Dicționarul de metafore*, scos la Editura Vox, în 2003, exemplarul din acesta din urmă, pe care-l am în față, producându-mi, prin dedicație, o nouă stare de empatie cu Profesorul: „Domnului prof. univ. dr. Sergiu Drincu, în semn de veche, statornică și sinceră simpatie și prețuire. 21.01.2004".

Prodigioasa creație lingvistică a Profesorului Marin Bucă este, dacă pot spune așa, una de lexicologie lexicografă, care presupune, pe lângă o extinsă informație și o inevitabilă erudiție. Aceste două calități ale întinsei sale opere se vădesc mai cu seamă, aș zice, în sinteza de largă comprehensiune etnologică și socială, *Marele Dicționar de expresii românești*, Editura MeteorPress, București, 2011. Reproducând, în *Prefață*, cuvintele lui Lazăr Șăineanu, Profesorul Marin Bucă își expune propriul crez despre limba și cultura poporului nostru: „Nimic nu poate scoate mai bine în relief fizionomia specială a unui popor ca un studiu asupra expresiilor sale metaforice. În aceste creațiuni rezidă tot geniul unei limbi...".

Redactând aceste rânduri, observ în dreapta mea statornicul *Exemplar n. 1*, care mi-a fost, nu o dată, de mare ajutor. Același lucru se întâmplă și acum, când am nevoie de un șir sinonimic pentru a reda asaltul epitetic al generației „postmoderniste" asupra celei care a creat-o, biologic: *retrogradă*, *stafidită*, *decrepită*, *ramolită*, *sclerozată*, *rablagită* etc., vinovată de tot ce a fost înainte. E adevărat că istoria se dezinteresează, uneori monstruos, de cei care se pregătesc s-o părăsească, să iasă din constrângerile ei. Există însă o minoritate care o sfidează, pentru că din ea *Istoria* își trage hrana spirituală: este cea a celor care au creat, a creatorilor autentici. Ei formează un fel de *armada*, mereu îngenuncheată, dar întotdeauna și etern învingătoare. Este adevărata *invincibila armada*. Din ea face parte, cu certitudine, și Profesorul Marin Bucă.

SERGIU DRINCU

Notă: Articol apărut în publicația „Coloana Infinitului". Revistă de Cultură editată de Asociația Culturală „Constantin Brâncuși", Timișoara, nr. 106/2018, p. 8-9 și reprodus cu acordul Profesorului Marin Bucă și al .... autorului.

BDD-A32028 © 2018 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:55 UTC)